

W

nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 1 (105) styczeń 2020

II Walne Zgromadzenie IRWŁ

- o rolnictwie regionu

str. 8-9

Ptasia grypa

- co trzeba wiedzieć?

str. 4

Jak ugryźć orzech?

- źródło cennych składników

str. 15

Spis treści

Aktualności

Rok zdrowia roślin

.....str. 3

Ptasia grypa

.....str. 4

Specjalista doradza

Nowe przepisy w 2020 roku

.....str. 5

Działania izby rolniczej

Działania izby rolniczej

.....str. 6-7

Temat numeru

II Walne Zgromadzenie IRWŁ

.....str. 8-9

Dobre praktyki w rolnictwie

Pszonica ozima - plonowanie

.....str. 10-11

Identyfikacja i rejestracja siew

.....str. 12-13

Ubezpieczajmy się u siebie

„Super Rolnik”

.....str. 14

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Jak ugryźć orzech?

.....str. 15

Smaki i pasje z regionu

Targi FERMA 2020

.....str. 16

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego
ul. Północna 27/29 91-420 Łódź
tel. 42 632-70-21 fax 42 632-70-31,
www.izbarolnicza.lodz.pl, info@izbarolnicza.lodz.pl

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

Biura Powiatowe	Przewodniczący/ Delegat	Adres biura	Telefon/@
Bełchatów	Piotr Kociołek Janusz Frydrychowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Bełchatów	511 124 504 bpbełchatow@izbarolnicza.lodz.pl
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510 474 851 bpbrzeziny@izbarolnicza.lodz.pl
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	ul. Podrzeczna 18 99-300 Kutno, pok. 117	510 474 825 bpkutno@izbarolnicza.lodz.pl
Łask	Bronisław Węglewski Iwona Mamzer	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510 474 871 bpłask@izbarolnicza.lodz.pl
Łęczyca	Zbigniew Marczak Krzysztof Ogórek	ul. Przedrynek 2, parter 99-100 Łęczyca	510 474 725 bpłeczyca@izbarolnicza.lodz.pl
Łowicz	Roman Wodzyński Waldemar Wojciechowski	ul. Starościńska 1 99-400 Łowicz, pok. 213	510 474 800 bpłowicz@izbarolnicza.lodz.pl
Łódź-Wschód	Michał Owczarek Marcin Derach	ul. Północna 27/29 91-420 Łódź, pok. 10	510 474 874 bpłodz-wsch@izbarolnicza.lodz.pl
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	Starostwo Powiatowe ul. Kwiatowa 1a 26-300 Opoczno, pok. C16	510 474 870 bpopoczno@izbarolnicza.lodz.pl
Pabianice	Grzegorz Antoniewski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510 474 865 bpbabianice@izbarolnicza.lodz.pl
Pajęczno	Paweł Sikora Jarosław Gasiński	ul. 1 Maja 13/ 15 98-330 Pajęczno, pok. 14	510 474 813 bppajeczno@izbarolnicza.lodz.pl
Piotrków Tryb.	Janusz Terka Szymon Bogusławski	Starostwo Powiatowe Al. 3 Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510 474 861 bpiotrkow@izbarolnicza.lodz.pl
Poddębice	Ewa Bednarek Leszek Chmielecki	GS Samopomoc Chłopska ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510 474 725 bppoddębice@izbarolnicza.lodz.pl
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko, pok. 210	510 474 801 bpradomsko@izbarolnicza.lodz.pl
Rawa Maz.	Sylwester Libera Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Maz., pok. 58	510 474 850 bprawa@izbarolnicza.lodz.pl
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	Starostwo Powiatowe Plac Wojewódzki 3 98-200 Sieradz, pok. 309	511 124 538 bpsieradz@izbarolnicza.lodz.pl
Skierniewice	Jacek Ossowicz Roman Rosiński	ul. Konstytucji 3 Maja 6 96-100 Skierniewice	510 474 841 bpskierniewice@izbarolnicza.lodz.pl
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Paweł Rochala	ul. Św. Antoniego 41 97-200 Tomaszów Maz., pok. 20	510 474 862 bptomaszow@izbarolnicza.lodz.pl
Wieluń	Krzysztof Wróbel Zbigniew Szudlarek	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510 474 804 bpwielun@izbarolnicza.lodz.pl
Wieruszów	Jerzy Karsznia Adam Ciećka	ul. Waryńskiego 14 98-400 Wieruszów	510 474 804 bpwieruszow@izbarolnicza.lodz.pl
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Nowak	ul. Ceramiczna 10 98-220 Zduńska Wola	510 474 793 bpzdunska.wola@izbarolnicza.lodz.pl
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24 95-100 Zgierz	510 474 738 bpzgierz@izbarolnicza.lodz.pl

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź ul. Swojska 4	42/640-68-53, 640-68-54 lodz@tuw.pl
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski ul. Kostromska 37	44/649-69-29, 649-69-80 piotrkowtrybunalski@tuw.pl
Oddział w Bełchatowie	97-400 Bełchatów ul. Wojska Polskiego 27 A	44/633-01-03 bełchatow@tuw.pl
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice ul. Jagiellońska 4	46/832-30-00, 832-36-49 skierniewice@tuw.pl
Oddział w Łowiczu	99-400 Łowicz ul. Zduńska 51	46/837-00-79 łowicz@tuw.pl
Oddział w Kutnie	99-300 Kutno ul. Zduńska 9	24/254-17-00 kutno@tuw.pl
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, ul. Rynek 19	43/822-33-99 fax: 822-38-68 sieradz@tuw.pl
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8	24/721-01-61 leczyca@tuw.pl
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4	44/683-51-05, 683-21-27 radomsko@tuw.pl

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja: [Materiały do gazety](#)

Sylwia Skulimowska – 604 627 197

sylwia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl

Reklama: Piotr Kociołek – 692 467 000

piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce: Adobe Stock

Artykuł tematyczny - Ptasia grypa - co trzeba wiedzieć? - str. 4
Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść
tekstów i reklam dostarczonych przez instytucje współpracujące.
Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie
prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie
www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,
ul. Północna 27/29, 91 - 420 Łódź,
tel. 42 632 70 21

Projekty i druk: www.tagraf.pl

Chroniąc rośliny, chronisz życie!

MIĘDZYNARODOWY ROK
ZDROWIA ROŚLIN

2020

Rok 2020 został ogłoszony przez Organizację Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowym Rokiem Zdrowia Roślin. Hasło przewodnie tego czterolecznego święta brzmi: „Chroniąc rośliny, chronisz życie”.

Obchody Międzynarodowego Roku Zdrowia Roślin są niepowtarzalną okazją do przypomnienia społeczeństwu, politykom i decydentom na całym świecie, że rośliny są bardzo ważne dla naszego życia i jak wiele im zawdzięczamy. Pomogą zwrócić uwagę, że ochrona zdrowia roślin może przyczynić się do wyeliminowania głodu, zmniejszenia ubóstwa, ochrony środowiska i pobudzenia rozwoju gospodarczego.

Rośliny są fundamentalną częścią życia na Ziemi. Bez nich nie mogłaby istnieć większość innych form życia, w tym człowiek. Pochłaniając ogromne ilości dwutlenku węgla, rośliny produkują tlen, którym oddychamy.

Stanowią żywność dla nas i dla wielu zwierząt. Są ozdobą naszych ogrodów i domów. Ale przede wszystkim kształtują środowisko naszego życia, oddziałując na warunki klimatyczne, zmniejszając zanieczyszczenia powietrza i hałas.

Jednak na zdrowie roślin czyha wiele zagrożeń. Są to przede wszystkim szkodniki i choroby roślin, które obecnie co roku niszczą aż 40 procent światowych plonów, powodując straty szacowane przez FAO na 220 miliardów dolarów. Za sprawą intensywnej wymiany handlowej towarów roślinnych oraz ożywionego ruchu turystycznego, organizmy szkodliwe dla roślin mogą bardzo szybko przemieszczać się nawet na bardzo dalekie odległości. Dodatkowo, odczuwalne już na całym świecie zmiany klimatu, sprzyjają rozprzestrzenianiu i zadomowieniu nowych gatunków organizmów szkodliwych, stanowiąc poważne zagrożenie dla produkcji roślinnej.

Zgodnie z wytycznymi FAO, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, która dba o zdrowie roślin w Polsce, przygotowuje i koordynuje szereg działań promujących Międzynarodowy Rok Zdrowia Roślin na terenie całego kraju.

Na nowej, specjalnej stronie internetowej Międzynarodowego Roku Zdrowia Roślin w Polsce – www.rokroslin.pl uruchomionej z początkiem 2020 roku, można znaleźć informacje o interesujących wydarzeniach MRZR. Poprzez tę stronę prosimy zainteresowanych o kontakt z PIORiN w sprawie działań planowanych w ramach MRZR.

Czy wiesz, że...

• **Owadom buduje się hotele?** Hotele dla owadów są wykorzystywane przez ogrodników i hodowców owoców i warzyw w celu poprawy zapylania kwiatów roślin owadopylnych, a także stawiane jako forma czynnej ochrony przyrody. Hotele dla owadów mogą być też zakładane w celu umożliwienia hibernacji np. biedronkom i motyloom.

• **Choroby i szkodniki roślin mogą wpływać na gospodarkę krajów i losy całych narodów.** Czarną kartą historii Europy jest głód w dziewiętnastowiecznej Irlandii, spowodowany przez zarzę ziemniaka – chorobę wywołaną przez organizm grzybopodobny *Phytophthora infestans*. Ponieważ ziemniaki były podstawowym pożywieniem biedniejszych Irlandczyków, zniszczenie plonów ziemniaka doprowadziło do głęsi głodu,

a w konsekwencji do zmniejszenia populacji Irlandii o 30 procent: milion mieszkańców Irlandii umarło z głodu lub chorób wywołanych niedożywieniem, a kolejnych 1,5 mln osób wyemigrowało z wyspy.

• **2500 lat p.n.e. starożytni Summerowie do zwalczania niektórych chorób i szkodników stosowali dostępne im związki siarki.** Trudno w to uwierzyć, ale 12 wieków p.n.e. w Chinach, do walki z chorobami i szkodnikami, stosowano takie substancje, jak popiół drzewny, kredę, rtęć oraz wyciągi z niektórych gatunków roślin, a nawet niektóre owady drapieżne, takie jak biedronki, czy mrówki? Natomiast w starożytnej Grecji i Rzymie próbowano walczyć ze szkodnikami stosując olej i siarkę, ale także metody fizyczne (ogień) i niektóre metody mechaniczne takie jak zbieranie i niszczenie szkodników.

Źródło: www.piorin.gov.pl, www.rokroslin.pl

Szanowni Państwo,

17 grudnia 2019 roku odbyło się II w VI kadencji Walne Zgromadzenie Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, na którym zostały poruszone ważne problemy rolnictwa naszego regionu. Bardzo dziękuję Gościom i Delegatom z całego województwa za interesującą dyskusję. Wnioski wypracowane na Walnym Zgromadzeniu Izby zostały wysłane do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego i Krajowej Rady Izb Rolniczych w celu rozpatrzenia oraz dalszej realizacji. Zachęcam Państwa do przeczytania artykułu na ten temat, który publikujemy na stronie 8 i 9.

Niestety oprócz bieżących problemów z którymi muszą borykać się rolnicy, doszedł kolejny. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pojawiła się wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI). Problem ten spędza sen z powiek hodowcom drobiu. Jak ustrzec się przed ptasią gripą i co warto wiedzieć na jej temat, te informacje znajdziecie Państwo w naszym miesięczniku na stronie 4. Warto również odwiedzić stronę www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/grypa-ptakow na której Główny Inspektorat Weterynarii zamieszcza aktualne wiadomości dotyczące tego zagrożenia, a także informacje o środkach bezpieczeństwa biologicznego.

Zachęcam Państwa także do zapoznania się z ofertą Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” (na stronie 14), które oferuje pakiet „Super Rolnik”. W ramach Pakietu ubezpieczamy budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, a także m.in. ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy gospodarstwa rolnego, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe budynków.

Dariusz Tomasz Naglewski

Prezes Izby Rolniczej Województwa
Łódzkiego

Uwaga: grypa ptaków

Główny Lekarz Weterynarii poinformował, że na podstawie wyników badań otrzymanych z krajowego laboratorium referencyjnego ds. grypy ptaków, tj. Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach w dniach 31 grudnia 2019 r. - 3 stycznia 2020r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczono 3 ogniska w 2019 r. i 4 ogniska w 2020 r. wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) podtypu H5N8 u drobiu.

Główny Lekarz Weterynarii przypomina wszystkim hodowcom drobiu o konieczności zachowania szczególnej ostrożności i przestrzeganiu zasad bioasekuracji przy obsłudze drobiu, minimalizujących ryzyko przeniesienia wirusa grypy ptaków do gospodarstwa.

O grypie ptaków

Grypa ptaków (*AI - Avian influenza*), d. pomór drobiu (*FP - Fowl plaque*), należy do chorób zwierząt listy OIE jako **niezwykle zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa drobiu**, która może powodować śmiertelność do 100%.

Chorobę wywołują niektóre szczepy podtypów H5 i H7 wirusa grypy typu A. (czynnik etiologiczny: wirus z rodziny Orthomyxoviridae, rodzaju Influenzavirus).

Zakażone ptaki wydalają wirus w dużych ilościach przede wszystkim z: kałem, wydzieliną z oczu, wydzieliną z dróg oddechowych, wydychanym powietrzem.

Podatność na zakażenie

Na zakażenie wirusami grypy ptaków podatne są prawie wszystkie gatunki ptaków zarówno domowych (drób), jak i dzikich wolno żyjących, jednak stopień wrażliwości poszczególnych gatunków jest zróżnicowany:

- kury i indyki - duża wrażliwość na zakażenie, występowanie klinicznej postaci choroby;
- kaczki i gęsi - wrażliwość na zakażenie wszystkimi szczepami wirusa AI, ale tylko niektóre bardzo zjadliwe wirusy wywołują kliniczną postać choroby. **Drób wodny uważa się za potencjalny rezerwuuar i źródło wirusa dla drobiu;**
- perliczki, przepiórki, bażanty i kuropatwy - wrażliwość podobna jak u kur i indyków;

- strusie - u strusi występują objawy oddechowe i nerwowe, biegunka, osłabienie i upadki 20-30%. Emu jest mniej wrażliwe, nie występują objawy kliniczne ani upadki;

- ptaki trzymane w klatkach, włączając papugowate i śpiewające - wirusy AI izolowane na całym świecie od dzikich i egzotycznych ptaków nie były dotąd stwierdzane u ptaków trzymanych w klatkach.

Wirus grypy ptaków może zachowywać aktywność w środowisku kurnika przez 5 tygodni, zatem istotne jest przy podejrzeniu lub stwierdzeniu choroby, zabezpieczenie pomieszczeń, sprzętu, nawozu oraz dokładne ich oczyszczenie i odkażenie. Wirusy grypy są wrażliwe na powszechnie stosowane środki dezynfekcyjne oraz detergenty. Niszczy go również obróbka termiczna (smażenie, gotowanie).

Drugi zakażenia

Zakażenie następuje głównie drogą oddechową i pokarmową. Najbardziej prawdopodobnym źródłem zakażenia drobiu domowego jest bezpośredni lub pośredni kontakt z wędrującymi ptakami dzikimi, zwykle ptactwem wodnym. Rozprzestrzenienie wirusa może następować również poprzez zanieczyszczoną paszę, wodę, nawóz, ściółkę, sprzęt i środki transportu. Bardzo ważną rolę w rozprzestrzenieniu wirusa grypy ptaków odgrywa człowiek, który poprzez zanieczyszczone ubranie, obuwie, sprzęt i produkty może przyczynić się do rozprzestrzeniania choroby.

Zagrożenie dla ludzi

Jak dotychczas nie stwierdzono na świecie ani jednego przypadku zakażenia wirusem HPAI/H5N8 u człowieka i w chwili obecnej **nie ma podstaw do wprowadzania ponadstandardowych środków prewencyjnych w odniesieniu do ludzi**. Badania genetyczne wirusa H5N8 wykrytego w Polsce wskazują na typowy profil, charakterystyczny dla wirusów ptasich i brak głównych cech przystosowawczych do organizmu człowieka.

Biorąc jednak pod uwagę ewolucyjne pochodzenie wirusów H5N8 od H5N1 oraz generalnie dużą zmienność wirusów grypy, wskazana jest **pewna ostrożność**, szczególnie u osób zawodowo mających

kontakt z drobiem i ptakami dzikimi. Zaleca się stosowanie rutynowych zasad higieny, takich jak mycie rąk ciepłą wodą z mydłem oraz unikanie bezpośredniego kontaktu z drobiem chorym, padłym ptactwem dzikim oraz przedmiotami, na których znajdują się ślady ptasich odchodów.

Wirus szybko ginie w produktach drobiarskich poddanych obróbce termicznej.

Zgłoszenie podejrzenia grypy ptaków

Uwaga! Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia grypy ptaków, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie.

Posiadaczowi zwierzęcia, który dopełnił obowiązku zgłoszenia podejrzenia przysługuje ze środków budżetu państwa zapomoga za zwierzę, które padło z powodu zachorowania na grypę ptaków, zanim powiatowy lekarz weterynarii otrzymał informację o zgłoszeniu.

Drób - niepokojące objawy

Posiadacz drobiu powinien zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej o wystąpieniu u drobiu następujących objawów klinicznych:

- zwiększona śmiertelność;
- znaczący spadek pobierania paszy i wody;
- objawy nerwowe takie jak: drgawki, skręt szyi, paraliż nóg i skrzydeł, niezdolność do ruchu;
- duszność;
- sinica i wybroczyny;
- biegunka;
- nagły spadek nieśności.

Zgłosiłeś podejrzenie grypy ptaków - co dalej?

Po dokonaniu zgłoszenia - do czasu przybycia urzędowego lekarza weterynarii - posiadacz drobiu zobowiązany jest do:

- izolacji i strzeżenia w gospodarstwie wszystkich przebywających tam ptaków;
- wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów z gospodarstwa, w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody, ściółki, nawozów naturalnych;
- niewywożenia z gospodarstwa materiału biologicznego (nasienia, komórek jajowych, zarodków);
- uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie lub chorobę.

Źródło materiału:

www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/grypa-ptakow

Małgorzata Gabryelczak
- Deleгатka RP IRWE w Łęczycy,
hodowca drobiu

Ptasia grypa w Polsce to ogromny problem przede wszystkim dla właścicieli ferm drobiu, gdzie nawet jeden przypadek choroby powoduje konieczność wybiicia wszystkich ptaków. W sytuacji przestrzegania podstawowych zasad higieny oraz zachowania środków ostrożności, zachodzi niewielkie ryzyko zarażenia chorobą od ptaków. Na swojej fermie przestrzegam podstawowych środków bezpieczeństwa biologicznego. W okresie ryzyka należy pozostawić ptaki w zamknięciu i wstrzymać się od wypuszczania ich na wybieg. Istotne jest zabezpieczenie paszy i źródła wody przed dostępem zwierząt dzikich (w szczególności dzikiego ptactwa), a karmienie i pojenie drobiu powinno odbywać się wewnątrz budynków inwentarskich. Należy stosować odzież i obuwie ochronne dedykowane wyłącznie do

obsługi drobiu, pamiętać o myciu rąk wodą z mydłem przed wykonywaniem czynności związanych z karmieniem i pojeniem ptaków. Ważne jest również, by włożyć maty dezynfekcyjne w wejściach i wyjściach z budynków w których utrzymywany jest drób i oczywiście zapewnić utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego. Słomę, która będzie wykorzystywana w chowie ściółkowym, trzeba zabezpieczyć przed dostępem dzikiego ptactwa. Powinno się także eliminować wszelkie możliwe nieszczelności budynków inwentarskich. Przede wszystkim jednak, nie należy dokarmiać dzikiego ptactwa na terenie gospodarstwa. W tej chwili można powiedzieć, że „dmuchamy na zimne”, ale sytuacja wymaga od hodowców odpowiedzialnego podejścia i zapewnienia maksimum asekuracji.

Od nowego roku wchodzi w życie nowe przepisy

Z dniem 1 stycznia 2020 r. w życie weszły nowe przepisy prawne dotyczące m.in.: paliwa rolnicze, dopłaty do składek ubezpieczeniowych, maksymalnych sum ubezpieczenia, oznakowania produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2020 r.

Rozporządzenie określa stawki zwrotu podatku akcyzowego na 1 litr oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 2020 r. Wykonanie upoważnienia zawartego w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, zgodnie z którym Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, corocznie, w terminie do dnia 31 grudnia, stawkę zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego na rok następny, mając na względzie projekt ustawy budżetowej na następny rok i obowiązującą stawkę podatku akcyzowego od oleju napędowego.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wysokości dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2020 r.

Rozporządzenie określa wysokość dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wymienionych w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) na rok 2020. Zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020 intensywność pomocy nie może przekroczyć 65% kosztów składek ubezpieczeniowych. Mając na uwadze powyższe w projekcie rozporządzenia zaproponowano wysokość dopłat do składek ubezpieczenia w wysokości 65% składki, zarówno w przypadku upraw rolnych jak i zwierząt gospodarskich.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2020 r.

Rozporządzenie określa maksymalne sumy ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na rok 2020. Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 9 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477). Wymieniony przepis zobowiązuje ministra właściwego do spraw rolnictwa do określania corocznie, w terminie do dnia 30 listopada,

w drodze rozporządzenia, maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na rok następny, mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony ubezpieczeniowej producentów rolnych oraz możliwości budżetu państwa.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych, jako wolnych od tych organizmów (Dz. U. poz. 1401).

Ustawa wprowadza dobrowolny system znakowania produktów żywnościowych i paszowych, jako wolnych od GMO. Zgodnie z przepisami ustawy możliwe do oznakowania, jako wolne od GMO będą następujące produkty:

- żywność pochodzenia roślinnego, ale tylko taka, która ma odpowiedniki modyfikowane genetycznie dopuszczone do obrotu na rynku UE (kukurydza, rzepak, soja, burak cukrowy),
- żywność pochodzenia zwierzęcego uzyskana ze zwierząt lub od zwierząt karmionych paszami „bez GMO”,
- żywność wieloskładnikowa, która zawiera co najmniej 50% składników kwalifikujących się do oznakowania,
- pasze.

Ustawa szczegółowo określa wymagania wobec każdej z wymienionych grup produktów oraz formy ich oznakowania. Ustawa wprowadza przy tym identyczne w formie znaki graficzne zawierające oznaczenia słowne:

- „bez GMO” – w przypadku żywności pochodzenia roślinnego oraz pasz,
- „wyprodukowane bez stosowania GMO” – w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności wieloskładnikowej, w której znajdują się składniki pochodzenia zwierzęcego.

Ustawa deleguje zadania kontrolne w przestrzeganiu prawidłowości jej zapisów Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcji Handlowej w zakresie kontroli żywności oraz Inspekcji Weterynaryjnej – w zakresie kontroli pasz.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie znaków graficznych, które stosuje się w celu oznakowania żywności i pasz jako wolnych od organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. poz. 2236).

Rozporządzenie ma na celu ujednoczenie formy graficznej znaków stosowanych dla oznakowania produktów jako wolnych od organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) tj:

- żywności, w tym żywności pochodzenia roślinnego, żywności pochodzenia zwierzęcego, jak i żywności wieloskładnikowej;
- pasz.

Dzięki jednolitej formie oznakowania konsument otrzyma jednoznaczną i łatwą w odbiorze informację o specyfice produktów, czyli braku modyfikacji genetycznej w żywności pochodzenia roślinnego i w paszach oraz braku stosowania modyfikacji genetycznej w procesie wytwarzania żywności pochodzenia zwierzęcego (przede wszystkim o niestosowaniu pasz GMO w żywieniu zwierząt).

Źródło: MRiRW

REKLAMA

CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

OLEJE I SMARY
ZOOTECHNIKA
ART. OGRODNICZE
OPONY

"ASPOL"

95-200 Pabianice, Świątyniki 61, www.aspol.agro.pl
tel. kom. 600 29 39 62, 600 99 03 89

TU KUPISZ
ORYGINALNE CZĘŚCI **URSUS**

URSUS

Podmiot odpowiedzialny: WARYNSKI

Działania izby rolniczej - grudzień 2019

Posiedzenie RP IRWŁ Powiatu Kutnowskiego poprowadził Przewodniczący Rady - Włodzimierz Jaworski

Część merytoryczna

Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wydaje na wniosek gmin opinie w sprawie przekształcenia gruntów leśnych na cele nieleśne i gruntów rolnych na cele nierolnicze.

W dniu 1 grudnia 2019r. - Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Bronisław Węglewski, w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wystosował pismo do Jana Krzysztofa Ardanowskiego - Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz do Michała Kurtyki - Ministra Klimatu w którym wyraża swój sprzeciw blokowaniu polowań zbiorowych przez osoby z tzw. „łódzkiego ruchu antyłowieckiego”. IRWŁ prosi również o interwencję. Koło łowic-

lowań szczególnie sanitarnych ze względu na rozprzestrzenianie się wirusa choroby ASF ma kluczowe znaczenie dla rolników-hodowców trzody chlewnej.

W dniu 16 grudnia 2019r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, popierając wniosek zgłoszony przez członków Rady Powiatowej IRWŁ w Poddębicach, Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ skierował pismo do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktora Szmulewicza z prośbą o rozpatrzenie i dalszą realizację. Pierwszy wniosek dotyczy opracowania Programu dofinansowania badań gleby z budżetu państwa. Obecnie niektóre gminy dotują częściowo lub całkowicie badanie gleby. Wobec powyższego zasadne byłoby opracowanie ogóln-

przesłane do Prezesa KRIR – Wiktora Szmulewicza w celu rozpatrzenia i dalszej realizacji. Więcej informacji na temat Walnego Zgromadzenia IRWŁ na stronie 8 i 9.

W omawianym okresie Zarząd IRWŁ wydał opinie do projektów:

- rozporządzenia MRiRW w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużycia do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego PROW 2014-2020;
- rozporządzenia w sprawie towarów, których przewóz jest objęty systemem monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów;

Komisje IRWŁ

Posiedzenie Komisji ds. Statutu, Budżetu i Regulaminów Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego.

W dniu 12 grudnia 2019r. w siedzibie Izby w Łodzi odbyło się kolejne posiedzenie Komisji ds. Statutu, Budżetu i Regulaminów Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego. członkowie komisji zapoznali się ze Sprawozdaniem z dochodów i wydatków – stan na 30.11.2019r. oraz z proponowanymi przeniesieniami w grupach wydatków w planie finansowym na rok 2019. Członkowie Komisji wydali również opinię w sprawie przeniesień między grupami wydatków w planie finansowym na rok 2019.

Posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ

W grudniu 2019r. odbyło się 10 posiedzeń Rad Powiatowych IRWŁ (w dniu 9.12.2019r. w Sieradzu, w dniu 10.12.2019r. w Brzezinach, w dniu 12.12.2019r. w Kutnie oraz Zgierz, w dniu 13.12.2019r. w Pabianicach, w dniu 18.12.2019r. w Bełchatowie i Radomsku, w dniu 19.12.2019r. w Łowiczu, w dniu 20.12.2019r. w Zduńskiej Woli, w dniu 23.12.2019r. w Łęczycy). Członkowie podczas posiedzeń rozmawiali na temat: bieżącej sytuacji w rolnictwie, ubezpieczeń w rolnictwie (w tym OC budynków). W posiedzeniach uczestniczyli również przedstawiciele instytucji pracujących na rzecz rolnictwa, którzy przekazali istotne informacje dla rolników.

Konferencje, Targi

W dniu 2 grudnia 2019 r. w Sekretariacie Copacogeca w Brukseli odbyło się połączone posiedzenie grup roboczych „ziemiaki” i „skrobia”. Z ramienia Krajowej Rady Izb Rolniczych w zebraniu wziął udział Jerzy Wróbel, delegat do KRIR z Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego. Jerzy Wróbel przedstawił prezentację odnośnie sytuacji rynkowej w Polsce w sektorze produkcji ziemniaka. W swojej prezentacji przedstawił dane liczbowe dotyczące sektora oraz z podziałem na poszczególne działy i branże upraw ziemniaka w zależności od specyficznych potrzeb rynku. Nadmienił w kilku słowach o niskich plonach spowodowanych suszą oraz szklistością i problemami przechowalniczymi wspomniawszy również o niedoborach ziemniaków na polskim rynku z powodu dużej ilości zdegradowanych ziemniaków. Po prezentacji i debacie wszystkie delegacje przedstawiły szacunki dotyczące zbiorów, sytuację na rynku oraz prognozy odnośnie sektora ziemniaków

Protest rolników przed zakładem „Zbyszko” w Bedoniu

kie nr 65 JELEŃ w Pszczółkach wykonało polowanie w dniu 24 listopada 2019r. zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ramach zatwierdzonego rocznego planu łowieckiego na sezon 2019/2020 oraz zgodnie z Rozporządzeniem nr 10/2019 Wojewody Łódzkiego z dnia 19 listopada 2019 nakazującego przeprowadzenie odstrzału sanitarnego dzików (związane z rozprzestrzenianiem się ASF). Polowanie zostało zakłócone przez osoby reprezentujące ww. ruch. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego uważa, że zasadne jest wypracowanie sposobów działania w przypadkach zmierzających do zakłócania polowań przez świadome działania osób należących do takich ruchów, organizacji, stowarzyszeń itp. Wykonanie po-

krajowego programu, aby rolnicy nie ponosili kosztów badania próbek ziemi. Drugi wniosek dotyczy szacowania strat suszowych. Delegaci wnioskuje, aby decyzję o wysokości strat spowodowanych działaniem niekorzystnych warunków atmosferycznych podejmowała komisja szacująca straty.

II/VI Walne Zgromadzenie IRWŁ

W omawianym okresie niewątpliwie ważnym wydarzeniem było II/VI posiedzenie Walnego Zgromadzenia IRWŁ, które odbyło się w dniu 17 grudnia 2019r. w sali konferencyjnej na terenie Łódzkiego Rynku Hurtowego „Jazdowa” S.A. w Łodzi.

Wnioski podjęte przez członków II/VI Walnego Zgromadzenia IRWŁ zostały w dniu 18 grudnia 2019r.

i skrobi ziemniaczanej. W wielu przypadkach eksperci obserwowali problemy z chorobami lub przechowywaniem jak również niekorzystnymi warunkami pogodowymi, które nie umożliwiły zbiorów w odpowiednim momencie.

W związku z nowym konkursem dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2020 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2020–2021 w dniu **4 grudnia 2019r.** w budynku Red Tower, w sali konferencyjnej (Łódź al. Piłsudskiego 148/150, XV piętro) odbyło się szkolenie. Podczas szkolenia zostały przedstawione ogólne informacje o konkursie oraz omówione wzory dokumentów przygotowanych w ramach konkursu. W szkoleniu również wzięli udział przedstawiciele Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego.

W dniu 12 grudnia 2019 r. w Chobienicach odbyło się III Forum Ziemniaka. W konferencji udział wzięli delegaci Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Sieradzu: Jerzy Wróbel – delegat IRWŁ do Krajowej Rady Izb Rolniczych (gmina Błaszki), Łukasz Przybyła i Tadeusz Owczarek (gmina Brzeźnio), Leszek Kluszczyński i Łukasz Zając (gmina Wróblew), Grzegorz Zdo-

W posiedzeniu grupy COPA COGECA uczestniczył przedstawiciel IRWŁ - Delegat Jerzy Wróbel

W dniu 20 grudnia 2019r. w Muzeum Pałacu Poznańskiego w Łodzi odbyło się spotkanie opłatkowe organizowane przez Wojewodę Łódzkiego, Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Prezydenta Miasta Łodzi. W spotkaniu uczestniczył Prezes IRWŁ – Bronisław Węglewski.

rektor Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT w Łodzi Janusz Ciesielski. Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, uczestniczyło w niej ponad 150 osób z regionu, którzy mogli wysłuchać informacji na ważne tematy dla całej branży rolniczej m.in.

- z zakresu pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich ze wsparciem ARIMR,
 - zasady, kryteria i zalety stosowania oznaczenia „Produkt Polski”;
 - Afrykański Pomór Świń;
- Na zakończenie konferencji rolniczej odbył się pokaz stołów wigilijnych, jasełka oraz przegląd kołęd i pastorałek;

Inna działalność IRWŁ

- Bezpłatna publikacja Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego - miesięcznik „W NOWEJ ROLI” trafia do rolników, mieszkańców wsi województwa łódzkiego.
 - Prawnik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego **udziela bezpłatnie** porad prawnych dla rolników. W omawianym okresie zostało udzielonych 25 porad.
- Wszystkie działania, interwencje podejmowane przez Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz informacje na temat sytuacji w rolnictwie są dostępne na stronie internetowej IRWŁ www.izbarolnicza.lodz.pl**

Beata Rzewuska
Specjalista ds. organizacji rynków rolnych i szkoleń
Doradca rolno-środowiskowy

Gościem posiedzenia RP IRWŁ Powiatu Zduńskowolskiego był m.in. Piotr Polak - Poseł RP. Posiedzenie poprowadził Zenon Kowalski - Przewodniczący Rady

bych (gmina Goszczanów). Przewodnim tematem konferencji był „Ziemniak – nowoczesna żywność w gospodarce 4.0.” W trzech panelach dyskusyjnych podzielonych na kilka konferencji tematycznych obradowało prawie 400 uczestników. Poruszana była tematyka zmiany klimatu w produkcji ziemniaka i coraz nowszych oczekiwań konsumentów. Polska jest drugim w Europie i ósmym na świecie największym producentem ziemniaków. Ziemniak ma ogromne znaczenie w naszym codziennym życiu, a jako produkt idealnie pasuje w aspekcie „zero waste”, czyli braku odpadów. Podczas konferencji uczestnicy brali udział w degustacji i pokazach kulinarnych prezentujące nowoczesne potrawy z wykorzystaniem tak znakomitego warzywa.

W dniu 19 grudnia 2019r. kilkudziesięciu producentów bydła protestowało przed zakładem „Zbyszko” w Bedoniu. Rolnicy domagali się zapłaty za zaległe faktury. Niektórym z nich Zakłady Mięsne „Zbyszko” są winne nawet 50-70 tys. zł. Na miejscu byli również przedstawiciele Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego. Protest hodowców to efekt rozpoczętego w październiku postępowania restrukturyzacyjnego w Zakładach Mięsnych „Zbyszko”.

W dniu 22 grudnia 2019r. Prezes IRWŁ – Bronisław Węglewski uczestniczył w konferencji rolniczej organizowanej podczas VIII Opoczyńskich spotkań wigilijnych w Zespole Szkół Powiatowych nr 1 im. S. Staszica w Opocznie. Konferencję prowadził Dy-

III Forum Ziemniaka w Chobienicach

O rolnictwie regionu na II Walnym Zgromadzeniu IRWŁ

Jolanta Nawrocka - Członek Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych

Wybrani w lipcowych wyborach do izb rolniczych przedstawiciele rolników z województwa łódzkiego już drugi raz w tej kadencji spotkali się, by omówić sytuację w rolnictwie naszego regionu. Walne Zgromadzenie Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego odbyło się 17 grudnia 2019 roku w sali konferencyjne Łódzkiego Rynku Hurtowego „Jazdowa” S.A. z którym Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego współpracuje od lat.

Grzegorz Wojciechowski - Poseł na Sejm RP

W posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego uczestniczyli Przewodniczący i Delegaci Rad Powiatowych IRWŁ, Zarząd IRWŁ (Bronisław Węglewski – Prezes, Andrzej Komala – Wiceprezes, Członkowie: Ewa Bednarek, Adam Michaś, Jacek Ossowicz) oraz zaproszeni go-

ście. Na Walne Zgromadzenie IRWŁ zaproszenie przyjęli: Grzegorz Wojciechowski - Poseł na Sejm RP, Jolanta Nawrocka - Członek Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych, Delegatka Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Andrzej Górczyński - Członek Zarządu Województwa Łódzkiego będący jednocześnie Delegatem IRWŁ

z powiatu kutnowskiego, Łódzki Wojewódzki Lekarz Weterynarii - dr Włodzimierz Skorupski, Anna Bieniawska - Dyrektor Biura Regionalnego TUV „TUV” w Łodzi, Katarzyna Białek-Traut z-ca Dyrektora Biura Regionalnego TUV „TUV” w Łodzi, Włodzimierz Małecki z-ca Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Tadeusz Wyżykowski - Dyrektor Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Łodzi oraz ks. Jarosław Leśniak - Duszpasterz Rolników Archidiecezji Łódzkiej.

Ewa Bednarek - Członek Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

II w VI kadencji Walne Zgromadzenie IRWŁ otworzył Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ, a dalszą część obrad poprowadził Wiceprezes IRWŁ Andrzej Komala. Sekretarzem obrad został wybrany Grzegorz Antoniewski - Przewodniczący Rady Powiatowej IRWŁ powiatu pabianickiego.

W trakcie grudniowego posiedzenia przedstawiciele instytucji współpracujących z IRWŁ przedstawili Walnemu Zgromadzeniu IRWŁ informacje dotyczące bieżących problemów, z jakimi spotykają się w naszym województwie oraz zakres działań instytucji, które reprezentują.

Anna Bieniawska - Dyrektor Biura Regionalnego TUV „TUV” w Łodzi

Przedstawiciele rolników województwa łódzkiego w czasie kilkugodzinnej debaty omówili tematykę związaną z rolnictwem naszego regionu, a także Polski. Głównym tematem dyskusji był problem ASF. Rolnicy apelowali o wprowadzenie na terenach powiatów graniczących z powiatem piotrkowskim sanitarnego odstrzału dzików. Odstrzał taki ograniczy rozwój wirusa ASF. Istotnym problemem, na który zwracano uwagę była również potrzeba przywrócenia wieku emerytalnego dla rolników - dla kobiet 55 lat, dla mężczyzn 60 lat. Rolnicy prowadzący gospodarstwo rolne, szczególnie ci mający produkcję zwierzęcą, nie mogą korzystać z urlopu wypoczynkowego, macierzyńskiego czy wychowawczego. Apelowano też o zmianę zasady wyliczenia dochodu z 1 ha przeliczeniowego, ponieważ dochód 3.200 zł z 1 ha przeliczeniowe-

Łódzki Wojewódzki Lekarz Weterynarii - dr Włodzimierz Skorupski i Jerzy Karsznia - Przewodniczący Rady Powiatowej IRWŁ w Wieruszowie

Krzysztof Nowak - Delegat Rady Powiatowej IRWŁ w Zduńskiej Woli

go nie odzwierciedla rzeczywistej dochodowości w gospodarstwie rolnym. Delegaci uznali za konieczną zmianę instytucji wydającej zaświadczenia o dochodowości w rolnictwie. Urzędy Gmin powinny zastąpić Agencja Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa. To właśnie ARiMR posiada dane o skali produkcji rolnej w każdym gospodarstwie. Zaproponowano system przemnożenia dochodu z każdej uprawy przez powierzchnię gruntów rolnych. Dochody powinny być osobno wyliczone dla każdej uprawy i rodzaju hodowli. Jeśli to właśnie agencja będzie wystawiała zaświadczenie, to każdy rolnik będzie miał obliczony rzeczywisty dochód. Wystosowano również wniosek, by podjąć działania w celu wprowadzenia jednolitych zasad zatrudniania obcokrajowców we wszystkich dziedzinach rolnictwa. Byłoby to duże ułatwienie dla rolników

Grzegorz Antoniewski - Sekretarz II Walnego Zgromadzenia IRWŁ, Przewodniczący RP IRWŁ w Pabianicach

zatrudniających obywateli innych krajów do pracy. Delegaci proponowali również, by rolników posiadających powyżej 75 ha zwolnić z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów. Delegaci zaproponowali też podjęcie działań zwiększających ochronę gruntów klasy II i III przed przekształcaniami na cele inwestycyjne. W powiecie pabianickim wiele gruntów tych klas zostało przekształconych na cele budowlane i wybudowano tam zakłady oraz hale magazynowe.

Na Walnym Zgromadzeniu IRWŁ przedstawiono także problem zazielenienia. Rolnicy uważają, że należy zlikwidować lub skrócić wymóg zazieleniania ze względu na występującą suszę. Motywują to tym, że w Polsce jest krótszy okres wegetacji niż w państwach zachodniej Europy i nie mogą wykonać prawidłowej agrotechniki pod uprawę następczą np. pod pszenicę ozimą. W czasie dys-

Świąteczne i noworoczne życzenia rolnikom województwa łódzkiego złożył ks. Jarosław Leśniak - Duszpasterz Rolników Archidiecezji Łódzkiej

kusji zwrócono uwagę na konieczność badania wszystkich importowanych produktów rolnych pod względem substancji przekraczających normy środków ochrony roślin.

Wnioski wypracowane na Walnym Zgromadzeniu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego zostały wysłane do Krajowej Rady Izb Rolniczych oraz do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w celu rozpatrzenia i dalszej realizacji.

Na zakończenie II w VI kadencji Walnego Zgromadzenia IRWŁ z okazji świąt Bożego Narodzenia Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ i ks. Jarosław Leśniak - Duszpasterz Rolników Archidiecezji Łódzkiej przekazali rolnikom życzenia świąteczne, a także noworoczne. Była również okazja do podzielenia się opłatkiem i indywidualnych rozmów.

Sylwia Skulimowska

Plonowanie pszenicy ozimej

w doświadczeniach PDO w województwie łódzkim

Pszenica ozima jest zbożem, które ma strategiczne znaczenie w przemyśle młynarsko-piekarskim. Znaczna część wyprodukowanego ziarna przeznaczana jest również na paszę, a także na inne cele konsumpcyjne. Forma ozima pszenicy w krajowej strukturze zasiewów ma największy udział. Uprawiana jest głównie w województwach dolnośląskim i opolskim, w województwie łódzkim z powodu słabej jakości gleb, uprawa tego gatunku ma mniejsze znaczenie.

W krajowym rejestrze (KR) znajduje się obecnie 128 odmian pszenicy ozimej: 2 odmiany z grupy elitarniej (E), 58 odmian jakościowych chlebowych (A), 48 odmian chlebowych (B), 1 odmiana na ciastka (K) oraz 15 odmian pozostałych (C) i 4 odmiany regionalne.

Opłacalność uprawy pszenicy ozimej zależy od właściwego wyboru odmiany. Poziom plonowania poszczególnych odmian, jak również odmienne cechy rolnicze i użytkowe mogą być pomocne w ich selekcji. Różnica polowania, wynosząca na podstawowym poziomie agrotechniki ok. 15 dt/ha to ważna informacja dla rolnika dokonującego wyboru.

W województwie łódzkim w sezonie wegetacyjnym 2018/2019 w doświadczeniach Porejestrowanego Doświadczalnictwa Odmianowego badano 32 odmiany pszenicy zwyczajnej ozimej. Analizie poddano 15 odmian jakościowych chlebowych (A), 15 odmian chlebowych (B), 1 odmianę pastewną (C), oraz 1 odmianę pszenicy twardej. Badania prowadzone były w ZDOO Lućmierz, ZDOO Masłowice i HR Strzelce, przy uprawie na dwóch, znacznie zróżnicowanych poziomach agrotechniki ściśle według metodyki COBORU. Agrotechnika na poziomie (A₂) różniła się od agrotechniki na poziomie (A₁) zwiększonym nawożeniem azotowym o 40 kg/ha, ochroną przed chorobami, stosowaniem dolistnych preparatów wieloskładnikowych oraz zapobieganiem wyleganiu z użyciem regulatora wzrostu. Odmienne warunki siedliskowe i pogodowe zróżnicowały uzyskane wyniki w wymienionych punktach doświadczalnych. Najwyższe plony uzyskano w Strzelcach, gdzie pszenica na podstawowym poziomie agrotechniki plonowała średnio 121,2 dt/ha. W pozostałych jednostkach plony były znacznie niższe i wynosiły odpowiednio w Masłowicach 80,4 dt/ha, a w Lućmierzu 73,8 dt/ha.

Sezon wegetacyjny 2018/2019 nie sprzyjał plonowaniu zbóż. Formy ozime, w porównaniu do form jarych, okazały się bardziej odporne na tak ekstremalne warunki pogodowe. Wysokie temperatury powietrza przekraczające 35°C i dotkliwa susza skutkowały słabym nalewaniem się ziarna i przez to obniżeniem masy tysiąca ziaren. Poszczególne fazy rozwojowe występowały ze znacznym przyspieszeniem, a dojrzałość pełną odmiany uzyskały już w pierwszej dekadzie lipca. Powyższy wykres przedstawia wyniki plonowania odmian, które będą podstawą do utworzenia Listy Odmian

Zalecanych do uprawy na terenie województwa łódzkiego (LOZ) dla pszenicy ozimej w roku 2020.

W obecnym sezonie, na podstawowym poziomie agrotechnicznym, najlepiej plonującymi odmianami były: Artist, Euforia, Apostel, KWS Kiran i Patras. Dobrze plonowała również mieszańcowa odmiana Hybery F¹. Na poziomie intensywnym najwyższe plony osiągnęły odmiany: RGT Bilanz, Apostel, Artist i Euforia. Stabilność plonowania w wieloleciu wykazały odmiany: Hybery F¹, Owacja, RGT Bilanz i Artist. Najslabiej plonowała odmiana pszenicy twardej Ceres. Plonowanie pszenicy twardej jest na ogół o około 30% niższe od pozostałych odmian pszenicy zwyczajnej.

Tegoroczna susza zmniejszyła efekt dodatkowego nawożenia azotem. Wyższe nawożenie spowodowało wzrost plonowania pszenicy ozimej jedynie o 3,6 dt/ha.

Poniższa charakterystyka odmian pszenicy ozimej, zarejestrowanych w 2019 roku, dodatkowo ułatwi rolnikowi selekcję i pozwoli uniknąć błędów związanego z wyborem odmiany najbardziej dostosowanej do warunków gospodarowania.

Moschus

Elitarna odmiana chlebowa (grupa E). Plenność dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5°). Odporność na rdzę brunatną, rdzę żółtą i septoriozy liści – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna dobre do bardzo dobrego, gęstość w stanie zsypanym duża do bardzo dużej. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Bataja

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra do bardzo dobrej. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5°). Odporność na brunatną plamistość liści – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę brunatną – dość mała, na septoriozy liści – mała. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

LG Keramik

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0°). Odporność na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną i rdzę żółtą – dość duża, na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Lokata

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość duża (5,5°). Odporność na rdzę żółtą, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozy liści – średnia, na mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Opoka

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra do bardzo dobrej. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Zimotrwałość prawie średnia (4,5°). Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na rdzę brunatną i fuzariozę kłosów – dość mała, na rdzę żółtą – bardzo mała. Rośliny wysokie do bardzo wysokich, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

SY Dubaj

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5°). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną

na, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozę liści – średnia. Rośliny dość wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia późny, dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, wyrównanie ziarna dobre, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

SY Yukon

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość średnia (5,0°). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i fuzariozę kłosów – dość duża, na septoriozę plew – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny o przeciętnej wysokości i dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Venecja

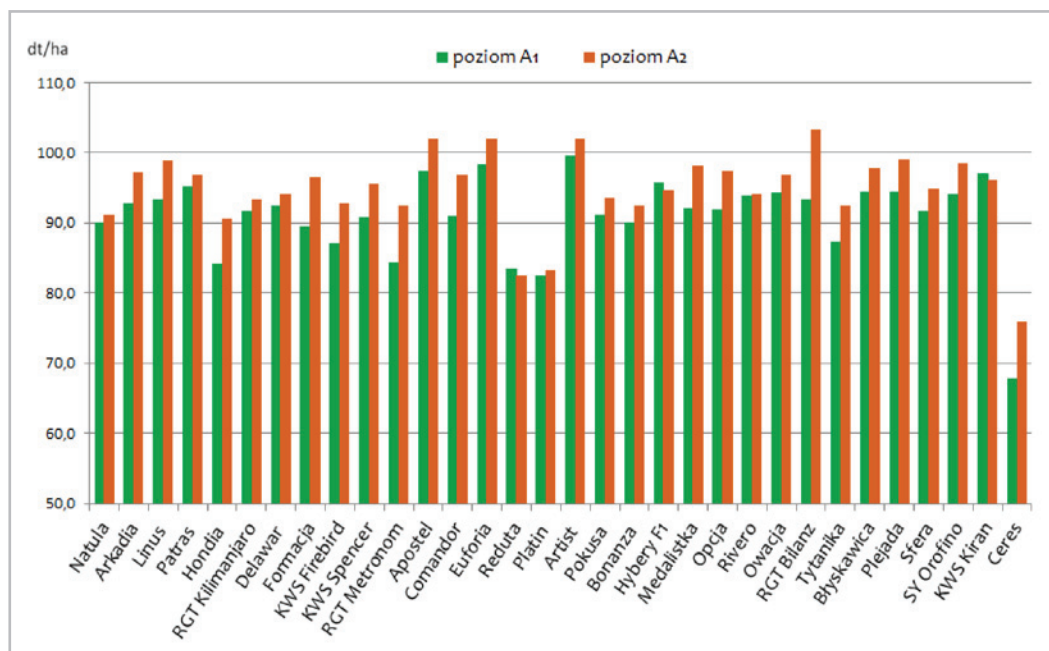
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dość dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0°). Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego i septoriozę plew – średnia, na rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna dość słabe, gęstość w stanie zsypanym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Admont

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5°). Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę brunatną – mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Bosporus

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0°). Odporność na mączniaka prawdziwego, septoriozę liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość duża, na rdzę brunatną, rdzę żółtą i brunatną plamistość liści – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna słabe, gęstość w sta-

nie zsypanym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka dość mała, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Godnik

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5°). Odporność na rdzę brunatną – duża do bardzo dużej, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozę liści – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna słabe do bardzo słabego, gęstość w stanie zsypanym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża. Zawartość białka dość mała, ilość glutenu mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

KWS Donovan

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała (3,0°). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na septoriozę liści – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni.

Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

RGT Specialist

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość mała do średniej (3,5°). Odporność na rdzę brunatną – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła i septoriozę liści – średnia, na brunatną plamistość liści – dość mała. Rośliny niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość mała, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo du-

żego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Lawina

Odmiana pastewna (grupa C). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5°). Odporność na mączniaka prawdziwego i rdzę żółtą – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na septoriozę liści – dość mała, na fuzariozę kłosów – mała. Rośliny dość niskie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny do bardzo wczesnego, dojrzewania dość wczesny. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna bardzo słabe, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania dość duża. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Tonnage

Odmiana pastewna (grupa C). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0°). Odporność na rdzę brunatną – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą i septoriozę liści – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – mała. Rośliny dość niskie, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania dość mała. Zawartość białka mała do bardzo małej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Apostel

Odmiana jakościowa chlebowa (grupa A). Plenność dobra. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5°). Odporność na mączniaka prawdziwego i rdzę żółtą – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna dobre, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu średnie. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Ilona Śpiewak
COBORU
Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie

Wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji świń

Weryfikacja przestrzegania zasad w zakresie identyfikacji i rejestracji świń stanowi wstęp do przeprowadzenia kontroli spełniania wymagań ochrony biologicznej (tzw. bioasekuracji) gospodarstw, prowadzonych w związku z występowaniem w Polsce u świń i dzików zakażeń wirusem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Jeśli posiadacz świń nie zastosował się do obowiązków określonych w przepisach o identyfikacji i rejestracji zwierząt lub wprowadził do gospodarstwa nieoznakowane świnię, w przypadku stwierdzenia w gospodarstwie zakażenia świń wirusem ASF posiadaczowi zwierząt nie przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa za świnię zabite i poddane utylizacji z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej oraz zniszczone pasze i sprzęt, które nie mogą być poddane odkażaniu. Wymagania w zakresie identyfikacji i rejestracji świń oraz sankcje karne wynikające z faktu nieprzestrzegania tych wymagań określone zostały w ustawie o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt¹.

Rejestracja siedziby stada

Przed wprowadzeniem świń do miejsca, w którym będą one utrzymywane posiadacz zwierząt zobowiązany jest, nie później niż w dniu wprowadzenia pierwszego zwierzęcia, zgłosić właściwemu kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa siedzibę stada w celu nadania jej numeru. Siedzibą stada świń w Polsce niemal zawsze są budynki w których utrzymywane są zwierzęta. W rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych, prowadzonym przez ARiMR, każda siedziba stada ma przypisaną lokalizację (najczęściej określoną przez adres). Świnię przypisaną w bazie danych do danej siedziby stada muszą być faktycznie utrzymywane w miejscach pod wskazanym adresem. Jeśli posiadacz świń utrzymuje zwierzęta również w innej lokalizacji konieczne jest zarejestrowanie w tym miejscu kolejnej siedziby stada oraz zgłaszanie przemieszczeń świń pomiędzy tymi siedzibami tak, żeby informacje zapisane w rejestrze zwierząt gospodarskich odzwierciedlały faktyczne miejsce przebywania zwierząt i umożliwiały analizę ich przemieszczeń również pomiędzy tymi siedzibami stad. W przypadku podjęcia decyzji o zaprzestaniu utrzymywania zwierząt gospodarskich w danej siedzibie stada można złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR oświadczenie o zaprzestaniu utrzymywania zwierząt w celu wprowadzenia do rejestru zwierząt oznakowanych informacji o zmianie stanu działalności siedziby stada na siedzibę nieaktywną-zawieszoną lub nieaktywną-zakończoną. Zmiana stanu działalności siedziby stada, może zostać wprowadzona do systemu również na podstawie informacji zawartej w protokole z kontroli przeprowadzonej w danej siedzibie stada przez pracowników Inspekcji Weterynaryjnej lub wyznaczonych do przeprowadzania kontroli urzędowych lekarzy weterynarii, dotyczącej wniosku o zmianę w systemie z podaniem stanu działalności na który mają być wprowadzone zmiany.

Oznakowanie świń

Za prawidłowe oznakowanie świń odpowiada ich posiadacz. Zabronione jest nabywanie i utrzymywanie nieoznakowanych świń. Oznakowanie świni, polegające na wytatuowaniu świni numeru identyfika-

cyjnego albo założeniu na małżowinę uszną kolczyka z numerem identyfikacyjnym, musi być przeprowadzone przed opuszczeniem przez to zwierzę tej siedziby stada, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia urodzenia tego zwierzęcia, co w praktyce w większości przypadków oznacza konieczność znakowania prosiąt przy odsadzeniu. Mimo pozostawienia możliwości znakowania świń poprzez tatuowanie obecnie w wielu gospodarstwach, również małych, zwierzętom zakładane są kolczyki z numerami identyfikacyjnymi, umożliwiające łatwiejszą weryfikację prawidłowości ich oznakowania, co należy uznać za bardzo dobrą praktykę. Numer identyfikacyjny świni jest numerem siedziby stada, w której zwierzę się urodziło, albo innej siedziby stada, w której zwierzę przebywało powyżej 30 dni. W przypadku zakupu świń lub przemieszczenia zwierząt pomiędzy różnymi siedzibami stad w obrębie jednego gospodarstwa, jeśli zwierzę przebywa w nowej siedzibie stada dłużej niż 30 dni, należy oznakować je dodatkowo numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem tej siedziby stada poprzez wytatuowanie tego numeru lub założenie na małżowinę uszną kolejnego kolczyka. Dodatkowe oznakowanie powinno być przeprowadzone bezzwłocznie, jednak nie później niż przed opuszczeniem przez to zwierzę nowej siedziby stada. Aktualnie obowiązująca interpretacja przepisów ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt dopuszcza dodatkowe oznakowanie świń dopiero przed opuszczeniem przez nie kolejnej siedziby stada w której przebywają, innej niż siedziba stada w której się urodziły. Jeśli świnią zerwie kolczyk lub uszkodzi go w taki sposób, że nie jest możliwe odczytanie zapisanego na nim numeru identyfikacyjnego należy w terminie 1 dnia od dnia stwierdzenia utraty lub zniszczenia kolczyka oznakować zwierzę numerem siedziby stada w której ono aktualnie przebywa, co w praktyce oznacza zazwyczaj konieczność założenia na małżowinę uszną kolejnego kolczyka. Jeśli świnią przebywająca w siedzibie stada innej niż siedziba stada urodzenia straci kolczyk z numerem siedziby stada z której została przemieszczona do gospodarstwa nie ma konieczności odtwarzania oznakowania jej tym numerem. W takich sytuacjach należy zwierzę oznakować w ciągu jednego dnia od stwierdzenia utraty kolczyka nowym

kolczykiem z numerem siedziby stada w której to zwierzę przebywa aktualnie.

W tym miejscu warto odnotować, że od 1 lutego 2020 r. wejdą w życie przepisy umożliwiające dobrowolne, dodatkowe indywidualne znakowanie loch. Indywidualny numer identyfikacyjny lochy będzie nadawany zwierzętom przez ich posiadacza i zgodnie z projektem rozporządzenia w tej sprawie będzie się składał z 15 cyfr – 9 cyfr oznaczających numer identyfikacyjny producenta i 6 cyfr oznaczających numer lochy danego posiadacza zwierzęcia. Znakowanie indywidualne loch będzie dokonywane poprzez założenie na małżowinę uszną kolejnego kolczyka z indywidualnym numerem identyfikacyjnym. Lochy oznakowane indywidualnie, w przypadku znakowania kolczykami, będą musiały mieć założone na małżowiny uszne 2 kolczyki, pomarańczowy z numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem siedziby stada według dotychczasowych zasad oraz niebieski (zgodnie z projektem rozporządzenia) z indywidualnym numerem identyfikacyjnym. Dodatkowy indywidualny numer identyfikacyjny lochy będzie również przechowywany w rejestrze zwierząt gospodarskich prowadzonym przez ARiMR. Wprowadzenie możliwości dodatkowego dobrowolnego znakowania loch ma w przyszłości umożliwić posiadaczom tych zwierząt przystąpienie do programów pomocowych związanych z możliwością uzyskania dopłat do utrzymywanych loch i pochodzących od nich tuczników. W przypadku utraty lub zniszczenia przez lochę kolczyka z indywidualnym numerem identyfikacyjnym należy oznakować ją kolczykiem z innym indywidualnym numerem w terminie 1 dnia od momentu stwierdzenia tego stanu oraz zgłosić ten fakt do kierownika biura powiatowego ARiMR.

Zgłaszanie zdarzeń dotyczących świń

Posiadacz świń zgłasza kierownikowi biura powiatowego ARiMR zdarzenia dotyczące tych zwierząt. Należy zgłaszać m.in., następujące zdarzenia: oznakowanie świń w siedzibie urodzenia (nie trzeba zgłaszać dodatkowego oznakowania świni w kolejnych siedzibach innych niż siedziba stada urodzenia, w których to zwierzę przebywało dłużej niż 30 dni), dodatkowe indywidual-

ne oznakowanie lochy, kupno, sprzedaż, przemieszczenie do lub z innej siedziby stada, ubój gospodarczy, zabicie lub padnięcie świni. Zgłoszenie musi być złożone w terminie 7 dni od dnia jego zaistnienia. Termin ten ulega skróceniu do 2 dni w przypadku stad położonych w granicach obszarów wyznaczonych w związku ze stwierdzeniem choroby zakaźnej świń podlegającej zwalczaniu. Aktualnie odnosi się to głównie do obszarów wyznaczonych w związku z występowaniem zakażeń wirusem ASF i dotyczy obszarów wyznaczonych zarówno w drodze rozporządzenia powiatowego lekarza weterynarii lub wojewody (obszar zapowietrzony i zagrożony w przypadku zwalczania ASF u świń, obszar skażony w przypadku zwalczania ASF u dzików) jak i obszarów wyznaczonych w drodze decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej (obszar ochronny tzw. „żółty”, obszar objęty ograniczeniami tzw. „czerwony”, obszar zagrożenia tzw. „niebieski”). Przy obliczaniu terminu zgłoszenia zdarzenia nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Uplyw ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu. Jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni. Nadal często zdarza się, że posiadacze świń nie dokonują sami zgłoszeń dotyczących np. sprzedaży lub padnięcia zwierząt polegając w tym zakresie na pośrednikach lub podmiotach prowadzących rzeźnię czy zakłady utylizacyjne. Takie postępowanie niejednokrotnie prowadzi do nieprawidłowości polegających na wystąpieniu niespójności w rejestrze zwierząt oznakowanych wynikających np. z braku rejestracji zdarzenia ze strony zarówno kupującego jak i sprzedającego. W takich sytuacjach posiadacz zwierzęcia, jeśli sam nie dokonał zgłoszenia zdarzenia, odpowiada za nieprawidłowość która w związku z tym wystąpiła. **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udostępniła posiadaczom zwierząt gospodarskich portal (stronę internetową) „IRZ Plus”, który jest narzędziem służącym do składania zgłoszeń zdarzeń dotyczących zwierząt za pośrednictwem Internetu. Korzystanie z systemu możliwe jest po wpisaniu loginu i hasła na stronie umożliwiającej dostęp do aplikacji (internetowego programu) służącej do przesyłania zgłoszeń bezpośrednio do rejestru zwierząt gospodarskich. Za pośrednictwem portalu „IRZ Plus” można również składać wnioski (np. o przydzielenie puli numerów kolczyków dla bydła), zgłaszać nowe siedziby stad czy przekazywać informacje wynikające z obowiązku przeprowadzenia spisu świń. Portal umożliwia też wgląd do danych o własnych siedzibach stad, przegląd informacji o zwierzętach przebywających w tych siedzibach stad jak i przegląd zgłoszonych zdarzeń. Działanie portalu „IRZ Plus” można porównać np. do korzystania z dostępu przez Internet do rachunków bankowych i elektronicznego zlecenia przelewów. Korzystanie z możliwości zgłaszania zdarzeń i składania wniosków przez Internet pozwala na znaczne ograniczenie konieczności dojazdów do biura powiatowego ARiMR oraz ograniczenie nieprawidłowości wynikających m.in. z braku odnotowywania zdarzeń w rejestrze, z uwagi na możliwość ich bezpośredniego wprowadzania i bieżącego przeglądania złożonych zgłoszeń. Dane dostępne za pośrednictwem portalu „IRZ Plus” można również wydrukować lub zapisać w formie plików na własnym komputerze. Informacje o funkcjonowaniu portalu „IRZ Plus” i sposobie dokonywania zgłoszeń i składania wniosków przy jego wykorzystaniu znajdują Państwo na stronie internetowej ARiMR w zakładce „Identyfikacja i Rejestracja Zwierząt” (www.arimr.gov.pl/identyfikacja-i-rejestracja-zwierzat).**

Księga rejestracji świń

Posiadacz świń zobowiązany jest do prowadzenia księgi rejestracji świń, odrębnie dla każdej siedziby stada. Księga rejestracji świń może być prowadzona w formie papierowej lub elektronicznej. Aktualny wzór księgi do prowadzenia w formie papierowej, określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi², obowiązuje od 1 stycznia 2019 r. Zmiany wzoru księgi wprowadzone od ubiegłego roku dotyczą nie tylko zmiany kodów poszczególnych zdarzeń i wyglądu kart na których odnotowuje się zdarzenia dotyczące zwierząt, ale również uzupełnienia księgi o kartę z miejscem do wpisywania informacji o przeprowadzeniu spisu świń w siedzibie stada. Należy zatem od 1 stycznia 2019 r. dokonywać wpisów w aktualnie obowiązującym dokumencie. Uważa się, że księga rejestracji świń jest prowadzona w formie elektronicznej, jeżeli posiadacz zwierzęcia uzyskał dostęp do systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w którym jest prowadzony rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt, i za jego pośrednictwem dokonuje zgłoszeń zdarzeń dotyczących zwierząt, co jest równoznaczne z uzyskaniem dostępu do portalu „IRZ Plus” i dokonywaniem wszystkich zgłoszeń przez Internet. Wpisu do księgi rejestracji świń dokonuje się w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. W siedzibie stada położonej na obszarze wyznaczonym w związku wystąpieniem choroby zakaźnej świń podlegającej obowiązkowi zwalczania wpisu do księgi dokonuje się w terminie 2 dni, analogicznie do skrócenia do 2 dni terminu na dokonanie zgłoszenia zaistnienia zdarzenia dotyczącego świń do kierownika biura powiatowego ARiMR. Księgę rejestracji świń należy przechowywać co najmniej przez 3 lata od dnia zakończenia utrzymywania świń. Dane zawarte w księdze rejestracji świń prowadzonej dla danej siedziby stada stanowią podstawę dokonania aktualizacji informacji w rejestrze zwierząt oznakowanych w przypadku stwierdzenia rozbieżności między danymi zawartymi w tym rejestrze a stanem faktycznym. Aktualizacja danych w rejestrze może być dokonywana przez ARiMR na wniosek posiadacza zwierzęcia gospodarskiego, złożony na formularzu udostępnionym przez Agencję.

Spis świń

W roku 2016 został wprowadzony obowiązek przeprowadzania spisu świń przebywających w siedzibie stada. Spis obejmuje informacje o liczbie świń oznakowanych utrzymywanych w danej siedzibie stada w dniu jego przeprowadzania i musi być dokonywany co najmniej raz na dwanaście miesięcy, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia. Zwykle posiadacze świń czekają z przeprowadzeniem spisu do ostatnich dni każdego roku, ale przy zachowaniu odstępów nie dłuższych niż 12 miesięcy spis może być przeprowadzony w każdym innym czasie. Wyniki spisu umieszcza się w księdze rejestracji świń oraz przekazuje kierownikowi biura powiatowego ARiMR w formie papierowej na

udostępnionym przez Agencję formularzu lub w formie elektronicznej, np. za pośrednictwem portalu „IRZ Plus”, w terminie 7 dni od dnia przeprowadzenia spisu świń. Informacje o ilości świń oznakowanych w siedzibie stada stanowią podstawę aktualizacji ilości świń w rejestrze zwierząt oznakowanych prowadzonym przez Agencję. Należy pamiętać, że spis nie obejmuje nieoznakowanych prosiąt do 30 dnia życia i prosiąt oznakowanych przed zgłoszeniem faktu ich oznakowania kierownikowi biura powiatowego ARiMR, w przeciwnym razie po dokonaniu zgłoszenia oznakowania takich prosiąt, jeżeli ich ilość została uwzględniona w trakcie spisu, ilość zwierząt w danej siedzibie stada zgłoszona do rejestru będzie większa niż wynika to ze stanu faktycznego.

Konsekwencje nieprzestrzegania wymagań w zakresie identyfikacji i rejestracji świń

W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli przeprowadzanej w siedzibie stada, że posiadacz świń nie przestrzega opisanych powyżej zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt, pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej i wyznaczeniu urzędowi lekarze weterynarii przeprowadzający kontrolę zobowiązani są do nałożenia na posiadacza świń kary grzywny w drodze mandatu karnego. Kwota grzywny nałożonej mandatem może sięgać do 500 zł. Grzywny nakładane są oddzielnie za każdą stwierdzoną nieprawidłowość, więc kontrolujący może wystawić po przeprowadzeniu kontroli więcej niż jeden mandat karny. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie identyfikacji i rejestracji świń powiatowy lekarz weterynarii może również przeprowadzić w danym gospodarstwie kontrolę wymogów wzajemnej zgodności w tym zakresie³. W przypadku, gdy stwierdzona niezgodność wyniknie z zaniedbania ze strony rolnika, kierownik biura powiatowego ARiMR decyduje o obniżce kwoty płatności o które w danym roku ubiega się kontrolowany właściciel świń. W przypadku nieprzestrzegania wymagań dotyczących identyfikacji i rejestracji świń właścicielowi nie przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa za zwierzęta poddane zabiciu oraz zniszczone z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej pasze i sprzęt w przypadku stwierdzenia wystąpienia choroby zakaźnej świń podlegającej zwalczaniu (w tym m.in. ASF)⁴.

lek. wet. Katarzyna Leszczyńska
Wojewódzki Inspektor Weterynaryjny
w zespole ds. zdrowia i ochrony zwierząt

1. Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1149)

2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz z dnia 12 grudnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2505)

3. Kontrole przeprowadzane są na podstawie art. 38 ust. 5 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014

4. Odszkodowanie w takich przypadkach nie przysługuje na podstawie art. 49 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1967)

Pakiet „Super Rolnik”

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” posiada w swojej ofercie Pakiet ubezpieczeń „Super Rolnik” dedykowany rolnikom, w których posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne. W ramach Pakietu można ubezpieczać budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego (w tym budynki mieszkalne i budynki gospodarcze np. obory, stajnie, chlewnie, kurniki, stodoły, szopy, szklarnie), na warunkach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz.U. 2016 poz. 2060 z późn. zm.).

Zakres ochrony obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych można rozszerzyć o szkody powstałe na skutek dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, katastrofy budowlanej, przecięcia, silnego wiatru, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i masztów, zalania i zapadania się ziemi. Ochroną można także objąć budowle i obiekty małej architektury. Dodatkowo, w ramach Pakietu „Super Rolnik”, można ubezpieczyć następujące mienie: ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy gospodarstwa rolnego, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe budynków. Ubezpieczenie zapewni ochronę mienia od pożaru i innych (kilkunastu) zdarzeń losowych, z możliwością rozszerzenia o ryzyko powodzi. Zakres ubezpieczenia może obejmować również kradzież z włamaniem, rabunek, rozbój uliczny oraz kradzież stałych elementów wykończeniowych (zewnątrznych) budynku mieszkalnego. Ponadto, ochroną objęte będą także i koszty: akcji ratowniczej, działań podjętych po uszkodzeniu, odtworzenia dokumentacji i naprawy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych.

W Pakiecie „Super Rolnik” można objąć ochroną ubezpieczeniową także szyby i przedmioty szklane (w tym baterie, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne) od stłuczenia. **Oczywiście, w Pakiecie „Super Rolnik” można zawrzeć także umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC rolnika, które wraz z dobrowolnymi ubezpieczeniami na-**

stępstw nieszczęśliwych wypadków oraz OC w życiu prywatnym, będzie stanowiło dopełnienie ochrony rolnika i jego bliskich przed skutkami zdarzeń w których będą uczestniczyć lub które powstaną z ich winy, a w których osobami poszkodowanymi będą osoby trzecie. Ubezpieczeniem, które także można zawrzeć w ramach Pakietu, jest ubezpieczenie sprzętu rolniczego od wszystkich zdarzeń (Agrocasco), którym można objąć kombajny zbożowe, maszyny rolnicze samojezdne, sprzęt rolniczy (zagregowany z maszyną rolniczą samojezdną) oraz ciągniki i przyczepy rolnicze, także i od ryzyka kradzieży.

W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik” rolnikowi przysługuje zniżka specjalna za kompleksowe ubezpieczenie posiadanego mienia. Wysokość zniżki może wynieść nawet 15%. Zgodnie z zasadą, że im większa liczba i rodzaj zawartych ubezpieczeń w pakiecie, tym większa zniżka (a w efekcie składka do zapłaty przez rolnika jest mniejsza). Ponadto, przy zawieraniu umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik” Ubezpieczony otrzyma kupon zniżkowy, uprawniający do zwolnienia z opłaty składki członkowskiej w przypadku zawarcia w systemie informatycznym Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” następujących umów ubezpieczenia:

1) OC posiadacza pojazdu mechanicznego i/lub auto-casco (w tym pakiet „Razem w TUW”),

2) upraw rolnych z dopłatami do składki z budżetu państwa,

3) zwierząt gospodarskich z dopłatami do składki z budżetu państwa.

Kupon zniżkowy może być wykorzystany przez rolnika wielokrotnie, przy umowach ubezpieczenia zawieranych na rzecz ubezpieczonego rolnika z rocznym okresem ważności kuponu.

Pakiet „Super Rolnik” jest ofertą Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” atrakcyjną zarówno dla rolników będących już Członkami, jak i dla tych, którzy dopiero wstąpią w poczet Członków Towarzystwa. Pakiet ten zapewnia kompleksową ochronę ubezpieczeniową, dostosowaną do indywidualnych potrzeb rolników, a przy tym, co istotne, bardzo przystępną cenowo.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zaprasza do swoich jednostek terenowych i agentów na terenie całego kraju. Więcej informacji na stronie internetowej www.tuw.pl

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

*Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą: 02-793 Warszawa, ul. H. Raabego 13

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

O orzechach mówi się dwojako. Z jednej strony uchodzą za produkty zdrowe i nieprzetworzone, a z drugiej za bardzo kaloryczne i tłuste. Jedno i drugie to prawda. Około 80% kalorii w orzechach pochodzi z tłuszczów i dlatego część ludzi ich unika. Zupełnie niepotrzebnie. Warto włączyć orzechy do codziennej diety. Warto też poświęcić chwilę i wybrać te najodpowiedniejsze. Zdradzmy jednak rąbka tajemnicy: w przypadku orzechów nie można wybrać źle.

Orzechy zawierają nienasycone kwasy tłuszczowe, sterole roślinne, a także sporą ilość białka pochodzenia roślinnego. Są również dobrym źródłem potasu, wapnia i magnezu oraz witaminy E. Spożywanie orzechów korzystnie wpływa na pracę serca i naczynia krwionośne – obniża poziom tzw. złego cholesterolu LDL, który przyczynia się do rozwoju miażdżycy. Kwasy nienasycone omega-3 wpływają na zmniejszenie stanów zapalnych w organizmie, poprawiają wygląd skóry, włosów i paznokci. Najwyższą zawartością kwasów omega-3 charakteryzują się orzechy włoskie, które wykazują przy tym najsilniejsze działanie prozdrowotne.

KTÓRE ORZECHY SĄ NAJZDROWSZE?

Zawartość substancji pozytywnie wpływających na zdrowie jest podobna, niezależnie od rodzaju orzechów. Widać to w tabeli, w której zebrane są wartości odżywcze najbardziej popularnych orzechów dostępnych na sklepowych półkach:

Największą zawartością tłuszczu charakteryzują się orzechy makadamia, w których tłuszcz stanowi aż 90% składu. Najmniej tłuszczu mają nerkowce oraz pistacje – około 75%. Wysoka zawartość tłuszczu, a tym samym kalorii, nie powoduje jednak, że orzechów powinniśmy unikać. Badania naukowe [1, 2, 3, 4] potwierdzają, że dieta, w której tłuszcz pochodzi z orzechów spożywanych wg zalecanej dziennej dawki (ok. 30 gramów – średnio 190 kcal), nie

przyczynia się do zwiększenia masy ciała, poprawia za to profil lipidowy krwi.

Zawarty w orzechach błonnik wpływa pozytywnie na perystaltykę jelit, obniża poziom cholesterolu i działa pozytywnie w prewencji cukrzycy typu II. Powoduje też uczucie sytości po posiłku.

Lepiej jednak unikać orzechów solonych, smakowych lub miodowych, które zawierają dodatkowe sól i cukier. Orzechy bez dodatków nie muszą być nudne: wystarczy podsmażyć je na suchej patelni bez oleju lub opiec w piekarniku, co nadaje im bardziej wyrazisty smak – szczególnie w przypadku migdałów, orzechów laskowych i orzechów pekan. Orzechy można spożywać również w postaci masła orzechowego, należy jednak zwrócić uwagę, aby było pozbawione dodatków cukru i oleju palmowego.

PAMIĘTAJMY O MOCZENIU

Orzechy i nasiona warto moczyć przed spożyciem. Najlepiej zostawić je na noc (na około 8 godzin) zalane przefiltrowaną wodą. Następnie, aby orzechy były bardziej chrupkie, można je włożyć do piekarnika i podprażyć. Namoczone są lepiej trawione przez organizm oraz charakteryzują się większą przyswajalnością białek i minerałów. Ponadto, dzięki moczeniu pozbywamy się kwasu fitynowego, który jest substancją antyodżywcza. Utrudnia on wchłanianie między innymi wapnia oraz żelaza.

Orzechy dostarczają cennych nienasyconych kwasów tłuszczowych, białka oraz błonnika. Są surowcem wysokokalorycznym, ale nie są to puste kalorie. Kwasy tłuszczowe zawarte w orzechach posiadają szereg właściwości prozdrowotnych. W związku z tym zaleca się, aby

każdego dnia spożywać garść orzechów. Najlepiej sięgać po różne rodzaje – każdy z nich charakteryzuje się nieco odmiennym składem.

mgr inż. Katarzyna Król, mgr inż. Alicja Ponder

1. Guaraldi F, Deon V, Del Bo' C, Vendrame S, Porrini M, Riso P, Guardamagna O. Effect of short-term hazelnut consumption on DNA damage and oxidized LDL in children and adolescents with primary hyperlipidemia: a randomized controlled trial. *J Nutr Biochem*. 2018 Jul;57:206-211.

2. Deon V, Del Bo' C, Guaraldi F, Abello F, Belviso S, Porrini M, Riso P, Guardamagna O. Effect of hazelnut on serum lipid profile and fatty acid composition of erythrocyte phospholipids in children and adolescents with primary hyperlipidemia: A randomized controlled trial. *Clin Nutr*. 2018 Aug;37(4):1193-1201.

3. Tey SL, Delahunty C, Gray A, Chisholm A, Brown RC. Effects of regular consumption of different forms of almonds and hazelnuts on acceptance and blood lipids. *Eur J Nutr*. 2015 Apr;54(3):483-7. doi: 10.1007/s00394-014-0808-7. Epub 2014 Nov 30. PubMed PMID: 25433502.

4. Tey SL, Gray AR, Chisholm AW, Delahunty CM, Brown RC. The dose of hazelnuts influences acceptance and diet quality but not inflammatory markers and body composition in overweight and obese individuals. *J Nutr*. 2013 Aug;143(8):1254-62.

DOMOWE MASŁO ORZECHOWE

Składniki:

- 400 g orzechów ziemnych nieprażone i niesolone (ewentualnie inne orzechy: nerkowce, migdały – ważne jest, aby nie zawierały dodatkowego tłuszczu i nadmiaru soli)
- sól
- olej sezamowy lub lniany

Przygotowanie: Orzechy wyłożyć na blachę piekarnika przykrytą papierem do pieczenia i podprażyć przez ok. 15 min w temperaturze 160 stopni. Po ostygnięciu orzechy wsypać do miski blendera, dodać łyżeczkę soli oraz dwie łyżeczki oleju (rodzaj oleju w zależności od upodobania) i wszystko razem blendować, aż do momentu uzyskania konsystencji masła.

Źródło tekstu oraz przepisu:

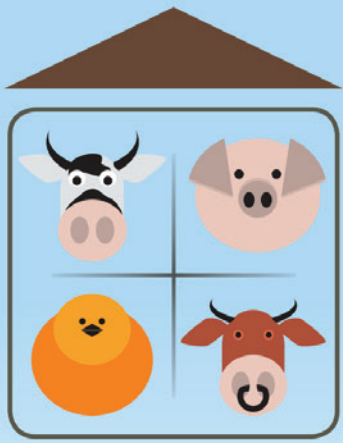
www.akademiadobregosmaku.sggw.pl

	Brazylijskie	Nerkowca	Laskowe	Makadamia	Pekan	Pistacje	Włoskie
Energia (kcal)	653,5	546,4	628,6	717,9	689,3	557,1	653,6
Tłuszcz (g)	66,4	46,4	60,7	75,7	72,5	44,3	65,4
Białko (g)	14,3	17,9	15,0	7,9	8,9	20,4	15,0
Błonnik pokarmowy (g)	8,6	5,7	10,4	6,1	8,2	8,9	6,4

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl http://www.zjazdowa.com.pl

FERMA

XX Międzynarodowe Targi Ferma Bydła
XXIII Międzynarodowe Targi Ferma Świń i Drobiu

14 - 16 lutego 2020

Hala EXPO/ MOSiR Łódź

- Specjalistyczne targi technologii hodowli i chowu
- Panele dyskusyjne i prelekcje w ramach forum
- Ekspozycja maszyn i urządzeń
- Wiele atrakcji i konkursów z nagrodami

www.targiferma.com.pl

AgroFood

